

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 11. jūlijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto sabiedrības ar ierobežotu atbildību [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 75/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par akcīzes nodokli” 25. panta divpadsmitās daļas 2. punktu un 34. panta ceturto daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta otrajam teikumam un spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Saskaņā ar likuma “Par akcīzes nodokli” 25. panta divpadsmitās daļas 2. punktu apstiprināts noliktavas turētājs, kas veic šā panta vienpadsmitajā daļā minētās darbības, nemaksā nodokli, ja Valsts ieņēmumu dienestam iesniedz dokumentus vai nodokļa deklarācijai pievienotu apstiprinātu to uzskaitījumu un ja tie apliecina, ka kafija izvesta no Latvijas Republikas un saņemta citā dalībvalstī.

Savukārt šā likuma 34. panta ceturajā daļā noteic, ka gadījumā, kad, pārvietojot akcīzes preces no Latvijas Republikas uz citu dalībvalsti, tās nenonāk paredzētajā vietā un nav iespējams konstatēt, kur pārkāpums izdarīts, akcīzes preču nosūtītājs samaksā nodokli saskaņā ar šo likumu, ja šajā likumā nav paredzēts

citādi un ja četrus mēnešu laikā pēc akcīzes preču nosūtīšanas Valsts ieņēmumu dienestam nav sniegti pierādījumi par darījuma likumību vai vietu, kur pārkāpums izdarīts, kā arī pierādījumi, ka nodoklis par minētajām akcīzes precēm samaksāts citā dalībvalstī.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 92. panta otrajam teikumam (ieteikums Nr. 26/2024). Izskatot minēto pieteikumu Satversmes tiesas 2. kolēģija ar 2024. gada 14. marta lēmumu atteicās ierosināt lietu, jo pieteikums attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju neatbilda Satversmes tiesas likuma 18. panta trešajā daļā noteiktajām prasībām. Proti, pieteikumam nebija pievienoti dokumenti, kas apliecinātu personas, kura bija parakstījusi pieteikumu, tiesības pārstāvēt Pieteikuma iesniedzēju.

Izskatāmo pieteikumu parakstījis Pieteikuma iesniedzējas likumiskais pārstāvis – maksātspējas procesa administrators Arvīds Balodis.

Līdz ar to kolēģijai no jauna ir jāpārbauda pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga

iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

No pieteikuma un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja piemērojusi atlikto nodokļa maksāšanu saistībā ar tās noliktavā uzglabāto kafiju, jo kafija netika izvesta no Latvijas Republikas. Ar Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu Pieteikuma iesniedzējai noteikts pienākums samaksāt valsts budžetā akcīzes nodokli un nokavējuma naudu. Minētais pienākums pamatots ar apstrīdēto likuma “Par akcīzes nodokli” 25. panta divpadsmitās daļas 2. punktu un trīspadsmito daļu, atbilstoši kurai apstiprināts noliktavas turētājs maksā akcīzes nodokli par kafiju, ja vien tas nepierāda, ka šī kafija ir izvesta no Latvijas Republikas un saņemta citā Eiropas Savienības dalībvalstī.

Lai arī likuma “Par akcīzes nodokli” 34. panta ceturtā daļa ir izmantota tiesas sprieduma argumentācijā, tā Pieteikuma iesniedzējai nav tikusi piemērota, radot tai nelabvēlīgas sekas. Līdz ar to šī norma nav aizskārusi Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības.

Nevainīguma prezumpcija pieder pie tiesībām, kuras nodrošināmas, izskatot personai izvirzīto apsūdzību noziedzīgā nodarījumā. Tā ir attiecināma uz lietām, kurām ir krimināltiesisks raksturs Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izpratnē. Tādējādi, lai pārliecinātos par to, vai nevainīguma prezumpcija ir piemērojama, Satversmes tiesa pārbauda, kādu tiesību jomu regulē apstrīdētā norma jeb konkrētā nodarījuma kvalifikāciju valsts tiesību aktos, nodarījuma raksturu un smagumu, kā arī personai par nodarījumu draudošā soda bardzību (*sk. Satversmes tiesas 2023. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2022-22-01 10. punktu*). Ņemot vērā minēto, pieteikumā nav ietverts

pamatojums tam, ka izskatāmajā gadījumā, proti, nosakot pienākumu samaksāt nodokli un nokavējuma naudu, ir piemērojama Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietvertā nevainīguma prezumpcija. Turklāt pieteikumā nav pamatots, kādas konkrētas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības ir ietvertas Satversmes 92. panta otrajā teikumā un kādā veidā tieši likuma “Par akcīzes nodokli” 25. panta divpadsmitās daļas 2. punkts šīs pamattiesības aizskar.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 75/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis